

LEERPLANDOELEN GO!

WERELDORIËNTATIE

▪ DOMEIN MENS EN MAATSCHAPPIJ

→ Ik en de samenleving

3.1.3. 26. Met eigen woorden uitleggen hoe vooroordelen ontstaan t.a.v. mensen die tot een andere groep behoren en hoe die kunnen leiden tot discriminatie en racisme.

3.1.3. 30. Gelijkenissen en verschilpunten m.b.t. levenswijze tussen henzelf en mensen uit een andere cultuur verwoorden.

3.1.3. 31. Op een positieve manier omgaan met verschillen in leefgewoontes en cultuur.

3.1.3. 32. Gelijkenissen en verschilpunten m.b.t. levensbeschouwing tussen henzelf en een ander verwoorden.

3.1.3. 33. Op een positieve manier omgaan met verschillen in levensbeschouwing.

3.1.3. 34. Illustreeren - zonder waardeoordeel - dat verschillende sociale en culturele groepen verschillende waarden en normen bezitten.

3.1.3. 39. Verwoorden hoe je stereotypen en vooroordelen kan weerleggen.

3.1.3. 47. Positieve (bijv. een nieuw huis, een nieuwe job ...) en negatieve redenen (bijv. onveilige omgeving ...) opsommen waarom mensen verhuizen.

3.1.3. 66. Empathie betonen n.a.v. historische en actuele feiten en problemen in de wereld waarbij aan mensen leed berokkend werd door menselijke gedragingen als uitbuiting, onverdraagzaamheid en oorlog.

3.1.3. 69. Verschillen en overeenkomsten tussen eigen leefwijze en leefwijze van mensen in ontwikkelingslanden verwoorden.

3.1.3. 70. Zich inleven in de leefwereld van leeftijdsgenoten in ontwikkelingslanden.

3.1.3. 73. Illustreeren met voorbeelden dat de welvaart op wereldvlak ongelijk verdeeld is.

3.1.3. 74. Enkele voorbeelden geven van oorzaken van ongelijke welvaartverdeling op wereldvlak.

3.1.3. 75. Illustreeren met voorbeelden dat er in een land, waar ook ter wereld, een grote verscheidenheid is aan leefwijzen naargelang de woonplaats (stad-platteland, klimaatzone), socio-economische situatie (rijk-arm), levensbeschouwing ...

3.1.3. 76. Vooroordelen over armoede in eigen land en in ontwikkelingslanden nuanceren.

3.1.3. 77. Uitleggen hoe eerlijke handel de levensomstandigheden van producenten in ontwikkelingslanden kan verbeteren.

3.1.3. 78. Gevoelens verwoorden n.a.v. feiten en toestanden in de wereld via het volgen van de actualiteit in de media.

3.1.3. 80. Eigen meningen verwoorden n.a.v. feiten en toestanden in de wereld via het volgen van de actualiteit in de media.

3.1.3. 81. Binnen hun mogelijkheden actiegerichte oplossingen voor problemen in de samenleving en de wereld verwoorden.

→ Ik als consument

3.1.4 8. Met een eigen voorbeeld de weg die een product aflegt van producent tot verbruiker illustreren.

→ Ik en de media

3.1.5. 9. Met eigen voorbeelden illustreren dat de media een bepalende rol spelen m.b.t. wat wij te weten komen over de wereld.

▪ DOMEIN NATUUR

→ Algemene vaardigheden en attitudes

3.2.1. 7. Aantonen dat ze respect en zorg hebben voor de natuur vanuit het besef dat de mens voor zijn levensbehoeften afhankelijk is van het natuurlijk leefmilieu.

- Dieren
  - 3.2.3. 11. Voorbeelden geven van producten die afkomstig zijn van dieren (bijv. melk, wol, leder ...).
- Ecosystemen
  - 3.2.4. 7. Enkele bedreigde diersoorten benoemen en de oorzaak van de bedreiging in eenvoudige bewoordingen aangeven.
- Niet-levende natuur
  - Kenmerken opsommen van het eigen klimaat (gematigd zeeklimaat) en enkele andere klimaattypes (bijv. zeeklimaat, woestijnklimaat, tropisch klimaat, ...) en hun invloed op mens en natuur verwoorden.
- Natuurlijke verschijnselen
  - 3.2.6. 28. Voorbeelden geven van recycleerbare materialen.
- Milieu-educatie
  - 3.2.8. 6. Eenvoudige voorbeelden geven van situaties uit hun eigen leefwereld of de actualiteit die lucht-, water- of bodemvervuilend of -aantastend zijn.
  - 3.2.8. 9. Enkele voorbeelden geven van de gevolgen voor mens en natuur van de klimaatverandering door de opwarming van de aarde.
  - 3.2.8. 12. Aangeven dat de voorraad grondstoffen niet onbeperkt is en dat men er dus zuinig mee moet omgaan.
  - 3.2.8. 13. Met concrete voorbeelden uit hun omgeving illustreren dat aan milieuproblemen vaak tegengestelde belangen ten grondslag liggen (bijv. sluiting milieuvervuilende fabriek en tewerkstelling, mestoverschotten en vervuiling water ...)
  - 3.2.8. 14. Met concrete voorbeelden uit hun omgeving illustreren hoe mensen op positieve, maar ook op negatieve wijze omgaan met het milieu.
- DOMEIN TECHNIEK
  - Techniek begrijpen
    - 3.3.2 6. Van veel voorkomende en zelf vaak gebruikte technische systemen verwoorden uit welke grondstof of materiaal de onderdelen gemaakt zijn.
- DOMEIN TIJD
  - Dagelijkse tijd – Ordenen van de tijd
    - 3.4.2. 37. Verwoorden dat hun tijdbesteding gelijkenissen maar ook verschillen vertoont met die van kinderen uit andere samenlevingen.
    - 3.4.2. 38. Illustreren dat tijdbesteding mee bepaald wordt door normen en waarden, gebruiken, klimaat, ...
  - Historische tijd
    - 3.4.5. 34. Eenvoudige relaties leggen tussen geschiedkundige feiten, gebeurtenissen, toestanden, ontwikkelingen ...
    - 3.4.5. 38. De leerlingen tonen belangstelling voor het verleden, heden en toekomst, hier en elders.
- DOMEIN RUIMTE
  - Ruimtebeleving – Ruimtelijke oriëntatie en kaartvaardigheid – Ruimtebegrippen gebruiken
    - 3.5.2. 6. Ruimtebegrippen gebruiken om relaties te duiden tussen op allerlei kaarten en/of de globe voorgestelde elementen.
  - Ruimtebeleving – Ruimtelijke oriëntatie en kaartvaardigheid – Oriëntatie in de voorgestelde ruimte 2D
    - 3.5.5. 45. Een zinvolle route uitstippelen op een stadsplan.
  - Ruimtebeleving – Ruimtelijke oriëntatie en kaartvaardigheid – Andere kaartvaardigheden en kaartkennis

3.5.6. 18. Een atlas raadplegen en verschillende soorten kaarten hanteren (politiek, reliëf, thematisch) door gebruik te maken van de legende, windrichting en schaal.

→ Topografische kennis

3.5.7. 21. De continenten/werelddelen situeren op een globe en kaart (Noord-Amerika, Zuid-Amerika, Europa, ...).

→ Landschappen – Ruimtelijke ordening

3.5.8. 12. Aangeven dat menselijke ingrepen het landschap kunnen schaden, in stand houden of bevorderen.

3.5.8. 14. Aspecten van het dagelijks leven in onze streken vergelijken met het dagelijks leven in een land van een ander cultuurgebied.

NEDERLANDS

▪ DOMEIN LUISTEREN

→ Luistervaardigheden – Luisteren naar informatieve teksten

1.1.2. 37. Informatie selecteren in voor hen bestemde boodschappen uit (multi)mediale bronnen:

- op basis van gegeven of zelf geformuleerde criteria selecteren;
- de gevraagde of gewenste informatie reconstrueren;
- persoonlijke meningen over de informatie formuleren;
- waarneembare gegevens op juistheid beoordelen;
- de informatie op relevantie beoordelen.

▪ DOMEIN SPREKEN

→ Spreekvaardigheden – Communicatief spreken

1.1.3. 54. Verslag uitbrengen over een onderzoek binnen een WO-thema, eigen belevenissen en ervaringen, ...:

- een logische opbouw gebruiken;
- een inleiding en afronding geven;
- passend reageren op vragen ter verduidelijking;
- classificaties maken;
- argumenten geven.

1.1.3. 63. Een presentatie geven over een project, een coöperatieve opdracht, ...:

- zelf ontdekte voorbeelden ter illustratie geven;
- argumenten geven.

▪ DOMEIN LEZEN

→ Begrijpend lezen

1.2.2. 99. Op een doelbewuste en efficiënte manier informatie in verschillende bronnen zoeken, selecteren en verwerken.

MUZISCHE VORMING

▪ DOMEIN BEELD

→ 1.1 De leerlingen kunnen door middel van kunst- en beeldbeschouwing een persoonlijk waarde-oordeel ontwikkelen over beelden en beeldende kunst van vroeger, van nu en van verschillende culturen.

→ 1.2 De leerlingen kunnen door betasten en voelen (tactiel), door kijken en zien (visueel) impressies opdoen, verwerken en erover praten.

→ 1.3 De leerlingen kunnen de opgedane informatie herkennen, begrijpen, interpreteren en kritisch tegenover staan.

- 1.4 De leerlingen kunnen plezier en voldoening vinden in het beeldend vormgeven en genieten van wat beeldend vormgeven is.
- 1.6 De Leerlingen kunnen tactiele, visuele impressies, gevoelens en fantasieën op een beeldende manier weergeven.
- **DOMEIN MUZIEK**
  - 2.2 De leerlingen kunnen improviseren en experimenteren, klankbronnen en muziekinstrumenten uittesten op hun klankwaarde en in muzikaal (samen)spel daarvan gebruik maken.
  - 2.3 De leerlingen kunnen openstaan voor hedendaagse muziek, muziek uit andere tijden , andere landen en culturen.
- **DOMEIN DRAMA**
  - 3.4 De leerlingen kunnen spelvormen in een sociale en maatschappelijke context hanteren
  - 3.5 De leerlingen kunnen ervaringen, gevoelens, ideeën, fantasieën, ... uiten in spel
  - 3.6 De leerlingen kunnen een aan de speelsituatie aangename en aangepaste spreektechniek ontwikkelen (articulatie, adembeheersing, tempo, toonhoogte) en verschillende verbale en non-verbale spelvormen improviseren.
  - 3.7 De leerlingen kunnen genieten van, praten over en kritisch staan tegenover het eigen spel en dat van anderen, de keuze van spelvormen, onderwerpen, de beleving.
- **DOMEIN BEWEGING**
  - 4.1 De Leerlingen kunnen genieten van lichaamstaal, beweging en dans.
  - 4.2 De leerlingen kunnen een eenvoudig bewegingsverhaal opbouwen met als vertrekpunt iets wat gehoord, gezien, gelezen, gevoeld of meegemaakt wordt.
  - 4.3 De leerlingen kunnen samenwerken met anderen om:
    - een eenvoudig dansverloop op te bouwen;
    - al improviseren te reageren op elkaars bewegingen.
  - 4.5 De leerlingen kunnen nieuwe dansen ontwerpen met eenvoudige passen en figuren.

WISKUNDE

- **GETALBEGRIP**
  - 3.1.23 Breuken in procenten kunnen omzetten en eenvoudige procenten kunnen lezen, noteren, ordenen en op een getallenas plaatsen.
  - 3.1.24 Procenten in breuken kunnen omzetten
  - 3.1.25 Een procent van een getal kunnen berekenen en omgekeerd
  - 1.1.32-2.1.38-3.1.30 naargelang van de probleemstelling een passende keuze kunnen maken tussen hoofdrekenen, bewerkingsschema's, de zakrekenmachine of een combinatie hiervan.
  - 3.1.32 Alle optellingen met natuurlijke getallen en kommagetallen kunnen uitvoeren.
  - 3.1.36 De zakrekenmachine kunnen gebruiken als vlugge rekenaar, om ingewikkelde cijferopgaven in realistische probleemsituaties uit te rekenen.
  - 3.1.38 De zakrekenmachine kunnen gebruiken bij:
    - Het doorzien en hanteren van rekenstrategieën;
    - De relatie breuk/kommagetal en procent.
- **METEN**
  - 3.2.27 Met behulp van een waardentabel van vreemde munten een prijs in buitenlandse munt, in eigen munt kunnen omzetten en omgekeerd.